

VI. РЕЦЕНЗІЇ

УДК 811.161.2 (075.8)

НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КОМПЛЕКТ ДЛЯ ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Ярослава Прихода

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра видавничої справи та редагування,
вул. Мельникова, 36, кімн. 229, 01601 Київ, Україна,
e.l.noouta: prykroda@yahoo.com*

Проаналізовано новий навчальний комплект: підручник з української мови для початківців, українсько-польський словник і диск щодо ефективності навчання української мови як іноземної, а також з погляду культури навчального видання.

Ключові слова: навчальне видання, підручник, українська мова як іноземна, міжкультурна комунікація, видавнича культура.

Кафедра україністики Ягеллонського університету належить до тих навчальних осередків, які мають історію, традицію, вагомий наробок і потужний перспективотворчий потенціал – науковий і навчально-методичний. Свідчення цього – чергове нове видання. Цього разу навчальний комплект: підручник *Język ukraiński dla początkujących*, словник до нього та диск із записами. Підготували комплект Божена Томанек-Зінкевич та Оксана Баранівська. Комплект доповнив серію навчальних видань кафедри, серед яких: *Rozmówki polsko-ukraińskie* (1992); *Короткий практичний словник аббревіатур та скорочень української мови / Mały praktyczny słownik skrótowców i skrótów języka ukraińskiego* (1997); *Граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис* (2007); *Gramatyka opisowa współczesnego języka ukraińskiego. Fonetyka. Słowotwórstwo. Leksykologia. Leksykografia* (2009).

У Вступі до підручника зазначено, що він призначений для кожного, хто цікавиться Україною, її культурою та мовою і хоче вивчити українську мову. Підручник допасований до рівня людей, які не тільки не знають української мови, а ніколи не бачили українського алфавіту. Тому в підручнику вміщено найважливішу інформацію про українську мову, її особливості. Утім одразу впадає в око недогляд. Авторки пишуть: „Цією мовою як рідною послуговуються майже 46 млн українців, які живуть передусім в Україні, в інших республіках колишнього СРСР, у Канаді і США, а також у Польщі, Словаччині і Румунії”. Так побудована прикінцева частина речення обмежує поширення української мови. Адже українською як рідною послуговуються і в Аргентині, Бразилії, Австралії, Італії, Португалії та в багатьох інших країнах. Уникнути цієї хиби можна було, додавши та в інших країнах.

Передусім варто зазначити, що автори підручників – досвідчені фахівці, з великим досвідом роботи, потужними методичними напрацюваннями. Відповідно, всі матеріали навчального комплексу апробовані щодо змістового наповнення і щодо часового розподілу матеріалу.

Структура підручника дуже чітка, лаконічна і вичерпна. У підручнику 27 лекцій-уроків, які охоплюють найважливіші розмовні теми: Знайомство; Я і моя сім'я; Національність, громадянство, мова; Професії, рід занять; День народження, іменини; Засоби масової інформації; Місто; Поїздка за кордон тощо. Кожна лекція має продуману систему рубрик. Спочатку анонсовано, що найголовніше в лекції – лексико-граматичний, фонетичний, орфоепічний, орфографічний матеріал. Такий впровід зосереджує увагу студента на ключових словах, конструкціях й одразу розкриває перед ним обсяг роботи й окреслює ті компоненти, які обов'язкові до запам'ятовування.

Ядром лекції є тематичні тексти і побудовані на їх основі діалоги. І тексти, і діалоги вдало дібрані й ефективно „працюють” на розвиток комунікативних компетенцій студента. Для студентів, які починають вивчати українську як іноземну, надзвичайно важливо не боятись вступати у слово. Уже перші діалоги активізують мовно-комунікативну діяльність студента, змушують його працювати. Сприяють цьому записи текстів і діалогів на диску, читаючи і слухаючи, студент занурюється в мову, у її фонетичну, лексичну, граматичну атуру. Головний герой підручника – Анджей Ковальський, студент Ягеллонського університету, який вивчає українську мову, знайомить нас зі своєю родиною, з родиною свого київського приятеля. Така пізнавально-прикладна компонента текстів, діалогів посилює засвоєння матеріалу, орієнтує студента на особистісну модель навчання.

Після діалогів вміщено пояснення, рубрики „Вислови та мовні звороти”, „Запам'ятай ...”. У „Грамматичних коментарях” польською мовою коротко й доступно розкрито теоретичний матеріал, ілюстровано його вдалими прикладами, окремо акцентовано міжмовні особливості. Варто зауважити, що в коментарях авторки подають паралельні форми – розмовні та літературні (як-от: у мене *e/* я маю).

Комплекс вправ містить найрізноманітніші варіанти завдань, які закріплюють і фонетичний, і лексичний, і граматичний матеріал, навички писання українською мовою. Ефективним вважаємо і застосування компаративістичного методу у вправах. Зворотні вправи на переклад розширюють поле сприйняття і розуміння міжкультурної комунікації. Усі вправи у підручнику короткі (п'ять-шість завдань), збалансовані, але типово сконцентровані й моделетворчі. Студент, який виконає усі вправи, буде зарадний у будь-якій мовно-практичній ситуації.

У лекціях матеріал подано від найпростішого до складнішого, що зумовлює прибуток знань від лекції до лекції. Передусім зацентовано на фонетичних, лексичних та граматичних відмінностях між українською та польською мовами, відповідно, вправи та завдання побудовані так, щоб надалі студенти уникали помилок.

Легкості й спонтанності сприйманню додають рубрики „Гумор”, „Прислів'я”, „Загадки”, а також вдало дібрані вірші Лесі Українки, Ліни Костенко, Богдана Лепкого. Така виструнчена організація лекції-уроку свідчить про те, що авторки скрупульозно й філігранно розраховували час, порційність матеріалу, його пізнавальну й комунікативну компоненту, що в комплексі сприяє ефективному навчанню, творчій співпраці студента і викладача.

Збагаченню лексики студента сприяє „Українсько-польський словник”, який містить 6300 найуживаніших гасел. До кожного гасла подано граматичну інформацію, а також приклади в різних контекстах. Словник підготовлено „на виріст”, він містить не тільки лексику для студентів початкового рівня, а й

середнього. Зумовлено це тим, що автори віддали до друку підручник для середнього рівня.

Заслужують на увагу й високі ергономічні характеристики видання, його видавнича культура, ілюстративний ряд на обкладинках підручника і словника, на диску. Цей елегантний й ошатний образ навчального комплексу створило краківське видавництво Petrus.

Отже, такий комплексний вид навчального видання краківських науковців є вагомим внеском у розвиток підручничкової бази з вивчення української мови як іноземної.

*Стаття надійшла до редакції 05.10. 2012
доопрацьована 15. 10. 2012
прийнята до друку 10. 01. 2013*

A NEW STUDY PACKAGE FOR POLISH STUDENTS

Yaroslava Prikhoda

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Department of Publishing and Editing,
36 Melnikov Str., room 229, 01601 Kyiv, Ukraine,
e-mail: prykhoda@yahoo.com*

The article analyses a new study package: a new beginners' Ukrainian textbook, a Ukrainian-Polish dictionary and a computer disc about the effectiveness of learning Ukrainian as a foreign language and the culture of instructive publishing.

Key words: study package, Ukrainian as a foreign language, intercultural communication, publishing culture.

НОВЫЙ УЧЕБНЫЙ КОМПЛЕКТ ДЛЯ ПОЛЬСКИХ СТУДЕНТОВ

Ярослава Прихода

*Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
кафедра издательского дела и редактирования,
ул. Мельникова 36, комн. 229, 01601 Киев, Украина
эл. почта: prykhoda@yahoo.com*

Проанализировано новый учебный комплект: учебник по украинскому языку для начинающих, украинско-польский словарь и диск с точки зрения эффективности обучения украинскому языку как иностранному, а также культуры учебного издания.

Ключевые слова: учебное издание, учебник, украинский язык как иностранный, межкультурная коммуникация, издательская культура.